

**POLSKA
RZECZPOSPOLITA
LUDOWA**

**URZĄD
PATENTOWY
PRL**

OPIS PATENTOWY PATENTU TYMCZASOWEGO

73031

Patent tymczasowy dodatkowy
do patentu nr _____

Zgłoszono: 07.06.1971 (P. 146173)

Pierwszeństwo: _____

Zgłoszenie ogłoszono: 15.03.1973

Opis patentowy opublikowano: **20.12.1974**

Kl. 42k,46/03

MKP G01n 27/82

CZYTELNIA

Urzędu Patentowego
Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

Twórca wynalazku: Wiktor Mól

**Uprawniony z patentu tymczasowego: Polskie Koleje Państwowe Biuro
Projektów Kolejowych, Kraków (Polska)**

Różnicowy przekąznik magnetyczny

1

Przedmiotem wynalazku jest różnicowy przekąznik magnetyczny, który jest układem elektromagnetycznym i może być używany do ciągłej kontroli różnych konstrukcji stalowych pod względem, przerw, pęknięć, zmniejszenia przekroju czynnego na skutek korozji i tym podobnie, przy pomocy wytworzonego strumienia magnetycznego w tych konstrukcjach. W dotychczasowym stanie techniki brak jest tego typu rozwiązań, a konstrukcje stalowe narażone na różne uszkodzenia mechaniczne uwzględnia na uszkodzenie na skutek korozji kontrolowane są poprzez oględziny zewnętrzne.

W przypadkach gdy konstrukcja taka znajduje się pod ziemią, lub w ośrodkach płynnych, chemicznie agresywnych oględziny zewnętrzne są utrudnione, lub wręcz niemożliwe, a niedostrzeżone w porę uszkodzenia mogą prowadzić do awarii. Przez zastosowanie różnicowego przekąznika magnetycznego będzie można badać stan konstrukcji stalowych w tych przypadkach, gdy z konstrukcji tych da się stworzyć w sposób prosty obwód magnetyczny.

Istota różnicowego przekąznika magnetycznego według wynalazku polega na tym, że układ elektromagnetyczny przekąznika ma transformator rozwidlający, który z jednej strony zamknięty jest opornikiem o regulowanej oporności zespolonej, a z drugiej strony zamknięty jest dławikiem z rdzeniem ferromagnetycznym o stromej charakterystyce magnesowania, posiadającym dwa uzwojenia — jedno

2

dla prądu przemiennego włączone w obwód transformatora rozwidlającego, a drugie dla prądu stałego, przy pomocy którego może być zmieniony stały strumień magnetyczny w rdzeniu dławika, a tym samym może być zmieniona oporność zespolona, uzwojenia pierwszego. Minimalna zmiana wielkości stałego strumienia magnetycznego w rdzeniu dławika powoduje zmianę zrównoważenia transformatora rozwidlającego, a tym samym wzrost napięcia i prądu we wtórnym uzwojeniu transformatora rozwidlającego, co powoduje zadziałanie przekąznika dowolnego typu włączonego w obwód tego uzwojenia.

Różnicowy przekąznik magnetyczny wykonany w odmianie, której istota polega na tym, że układ elektromagnetyczny przekąznika jest mostkiem prądu przemiennego i w jednej gałęzi tego mostka jest włączony dławik z rdzeniem ferromagnetycznym z dwoma uzwojeniami, pierwsze dla prądu przemiennego, włączone jest w układ elektryczny mostka i stanowi oporność zespoloną jednej gałęzi, a drugie dla prądu stałego przy pomocy którego może być zmieniona wielkość stałego strumienia magnetycznego w rdzeniu, a tym samym może być zmieniana oporność zespolona uzwojenia pierwszego.

Różnicowy przekąznik magnetyczny przedstawiony jest w przykładzie na załączonym rysunku na którym; Fig. 1 przedstawia schemat ideowy różnicowego przekąznika magnetycznego z transformatorem rozwidlającym. Fig. 2 przedstawia schemat

ideowy w odmianie różnicowego przełącznika magnetycznego w układzie elektromagnetycznym mostka prądu przemiennego. Fig. 3 przedstawia sposób przymocowania rdzenia dławika do kontrolowanego obwodu magnetycznego, dla przypadku gdy rdzeń dławika zamyka ten obwód. Fig. 4 przedstawia sposób przymocowania rdzenia dławika do kontrolowanego obwodu magnetycznego, dla przypadku gdy obwód ten jest zamknięty.

Symetryczny transformator rozwidlający 1 z jednej strony zamknięty jest opornikiem 6 posiadającym oporność zespoloną $\hat{Z}_2$, a z drugiej strony zamknięty jest uzwojeniem elektrycznym 2 nawiniętym na rdzeniu 3 dławika 11, który jest częścią składową magnetycznego obwodu 4 lub magnetycznego obwodu 5, w którym jest stały strumień magnetyczny Φ 1.

Przy określonej wartości stałego strumienia magnetycznego w rdzeniu 3 oporność zespolona uzwojenia elektrycznego 2 dla prądu przemiennego wynosi $\hat{Z}_1$. Dla ograniczenia wielkości prądu w pierwotnym uzwojeniu 7 transformatora rozwidlającego 1 włączone są oporniki 8 i 9 o równych opornościach. Transformator rozwidlający 1 zasilany jest ze źródła prądu przemiennego 10.

W przypadku gdy oporność zespolona uzwojenia elektrycznego 2 $\hat{Z}_1$, równa się oporności zespolonej opornika 6 $\hat{Z}_2$, wówczas we wtórnym uzwojeniu 12 transformatora rozwidlającego nie powstanie siła elektromotoryczna. Oporność zespolona uzwojenia elektrycznego 2 $\hat{Z}_1$, dla określonej konstrukcji i przy stałej częstotliwości prądu przemiennego zależna jest od przenikalności magnetycznej rdzenia 3, natomiast przenikalność ta jest funkcją wielkości stałego strumienia magnetycznego Φ 1 płynącego w kontrolowanym magnetycznym obwodzie 4 lub magnetycznym obwodzie 5.

W stanie biernym różnicowego przełącznika magnetycznego wielkość oporności zespolonej $\hat{Z}_2$ opornika 6 dobiera się tak aby była równa oporności zespolonej $\hat{Z}_1$ uzwojenia elektrycznego dla przypadku kiedy w rdzeniu 3 płynie stały strumień magnetyczny o wielkości Φ 1.

W momencie gdy oporność magnetyczna kontrolowanego magnetycznego obwodu 4 lub magnetycznego obwodu 5 ulegnie zmianie na przykład na skutek przerw, pęknięć, czy zmniejszenia przekroju, wówczas strumień magnetyczny Φ 1 w rdzeniu 3 dławika 11 ulega zmianie i przybiera wartość Φ 2 pociąga to za sobą zmianę przenikalności magnetycznej a tym samym zmianę wielkości oporności zespolonej $\hat{Z}_1$ uzwojenia 2. Następuje wówczas stan, że $\hat{Z}_1$ jest różne od $\hat{Z}_2$ co powoduje, że we wtórnym uzwojeniu 12 transformatora pojawi się siła elektromotoryczna i popłynie sygnał prądu, który w zależności od potrzeby może być wzmocniony we wzmacniaczu 13. Prąd ten może uruchomić dowolnego typu i konstrukcji przełącznik 14. Uzwojenie elektryczne 15 nawinięte na rdzeniu 3 zasilane jest ze źródła prądu stałego 16 i służy do ustalania początkowej wielkości przenikalności magnetycznej rdzenia 3.

Uzwojenie elektryczne 15 może być również zasilane prądem stałym, którego wielkość natężenia będzie funkcją różnych wielkości w kontrolowanym obwodzie magnetycznym lub elektrycznym. Na przykład, strumienia magnetycznego, oporności elektrycznej, temperatury i tym podobnie, wówczas zmiana wielkości natężenia tego prądu w stosunku do wartości początkowej powoduje zadziałanie przełącznika 14.

Odmiana wykonania różnicowego przełącznika magnetycznego w układzie elektromagnetycznym mostka prądu przemiennego polega na tym, że w jednej gałęzi mostka włączone jest uzwojenie elektryczne 2 dławika 11 z rdzeniem ferromagnetycznym 3.

W stanie biernym różnicowego przełącznika magnetycznego, któremu odpowiada stały strumień magnetyczny o wielkości Φ 1 w rdzeniu 3, mostek prądu przemiennego przy pomocy oporników 6, 8 i 9 doprowadzony jest do równowagi i w uzwojeniu transformatora 17 nie płynie prąd.

W przypadku zmiany wielkości stałego strumienia magnetycznego w rdzeniu 3 znika równowaga mostka i w uzwojeniu transformatora 17 płynie prąd, który w zależności od potrzeby może być wzmocniony we wzmacniaczu 13 i powoduje zadziałanie dowolnego typu i konstrukcji przełącznika 14.

Układ mostka zasilany jest ze źródła prądu przemiennego 10, natomiast uzwojenie 15 dławika 11 zasilane jest ze źródła prądu stałego 16.

Zastrzeżenia patentowe

1. Różnicowy przełącznik magnetyczny przeznaczony do ciągłej kontroli różnych konstrukcji ze stali przy pomocy wytworzonego strumienia magnetycznego w tych konstrukcjach **znamienny tym**, że w układzie elektromagnetycznym przełącznika jest transformator rozwidlający (1), który z jednej strony zamknięty jest uzwojeniem elektrycznym (2) nawiniętym na rdzeniu (3) dławika (11), a z drugiej strony zamknięty jest opornikiem (6) o regulowanej oporności zespolonej, przy czym dławik (11) ma drugie uzwojenie (15) zasilane prądem stałym, przy pomocy którego zmieniona jest wielkość przenikalności magnetycznej w rdzeniu (3).

2. Różnicowy przełącznik według zastrz. 1, **znamienny tym**, że rdzeń (3) dławika (11) jest luźno powiązany konstrukcyjnie z pozostałą częścią układu jest wmontowany w dowolny kontrolowany obwód magnetyczny (4) lub (5).

3. Odmiana przełącznika według zastrz. 1 i 2, **znamienna tym**, że uzwojenie elektryczne (2) dławika (11) włączone jest w układ elektryczny mostka prądu przemiennego i stanowi oporność zespoloną jednej gałęzi mostka, przy czym drugie uzwojenie (15) dławika (11) zasilane jest prądem stałym, przy pomocy którego zmieniona jest wielkość przenikalności magnetycznej w rdzeniu (3).

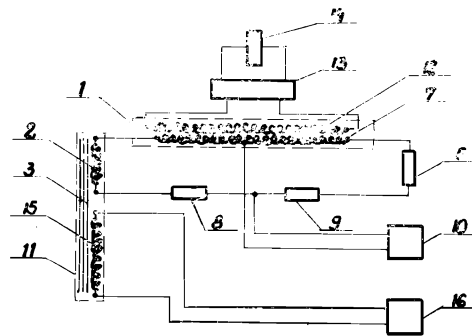

fig. 1

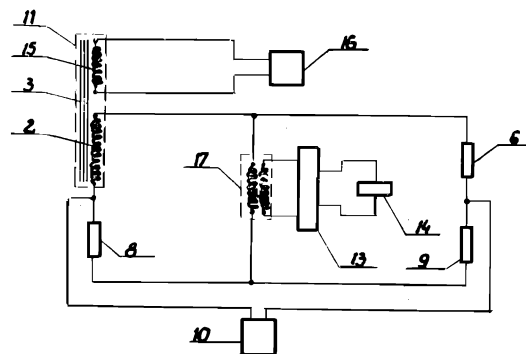

fig. 2

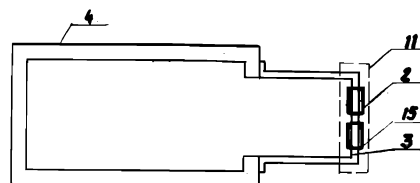

fig. 3

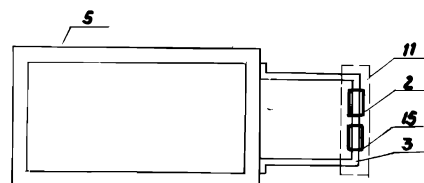

fig. 4